EUROPA KARPAT

KARPATY

GÓRY, KTÓRE ŁĄCZĄ

40. Forum Europa Karpat

2-4.09.2025

Karpacz
miejsce: sala 6.19

Wtorek, 2 września 2025

14:10

Otwarcie konferencji

Marek Kuchciński, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Przewodniczący Rady Programowej Europy Karpat
Tomasz Zieliński, Wiceprzewodniczący Parlamentarnego Zespołu Europy Karpat

14:20 - 15:20

Panel I
EUROPA. GLOBALNE ZAGROŻENIA I WYZWANIA

Kształtowanie demokratycznej przyszłości w Europie Środkowej i Wschodniej oraz znaczenie solidarności państw całego regionu wobec wspólnych zagrożeń.

- Znaczenie wsparcia społeczeństwa obywatelskiego i ruchów demokratycznych w Rosji dla bezpieczeństwa i wartości europejskich.
- Europa Środkowa wobec presji ze Wschodu – solidarność czy podziały?
- Rosja w obliczu agresji i autorytaryzmu – konsekwencje dla bezpieczeństwa Europy.
- Rola państw Europy Środkowej i rosyjskiej opozycji w przeciwdziałaniu dezinformacji, cyberzagrożeniom oraz ochronie wolności słowa.
- Wspólna Europa – jak budować jedność w różnorodności?
- Poszukiwanie nowych modeli współpracy międzynarodowej oraz wzmacnianie wartości demokratycznych i praworządności w warunkach globalnych kryzysów.

Moderator: Zbigniew Rau, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska

Paneliści:

1. **Emanuelis Zingeris**, Poseł, Sejmas, Litwa
2. **Mariusz Błaszczak**, Poseł, Przewodniczący Klubu Parlamentarnego PiS, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
3. **Ilja Pomonarew**, Przewodniczący Rady Wykonawczej, Kongres Delegatów Ludowych, Rosja
4. **Sergey Kovalev**, Członek Rady Kongresu, Kongres Delegatów Ludowych, Polska
5. **Piotr Naimski**, Członek Rady Fundacji, Fundacja Archiwum Jana Olszewskiego, Polska

15:30 - 16:30

Panel II
LUDZIE WOLNOŚCI

Organizator: Przemyskie Towarzystwo Kulturalne

Jednym z celów panelu jest przekazanie obecnym pokoleniom podejścia i głównych marzeń ludzi kochających wolność z przeszłości, głównych postaci różnych narodów, które walczyły z dyktaturą komunistyczną. Inspiracje, wyzwania i znaczenie wolności w życiu społecznym. Pojęcie wolności jest dynamiczne i ewoluuje wraz ze zmianami społecznymi. Wolność w rozumieniu historycznym różni się od współczesnych interpretacji. Wolność nie jest dana raz na zawsze — wymaga stałej troski, zaangażowania i refleksji.

Moderator: Ryszard Terlecki, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska

Paneliści:

1. **Mykoła Kniażycki**, Deputowany, Rada Najwyższa, Ukraina
2. **Bogusław Sonik**, Przewodniczący, Stowarzyszenie Maj 77, Polska
3. **Innia Kuley**, Koordynator Szkoły Edukacji Obywatelskiej WUB, Białoruś
4. **Jan Malicki**, Dyrektor, Studium Europy Wschodniej, Uniwersytet Warszawski, Polska
5. **Denis Bilunov**, Członek Zarządu, Praskie Towarzystwo Współpracy Międzynarodowej, Czechy
6. **Alexander Abashkin**, Menedżer Projektu, Ośrodek Davis, Uniwersytet Harvarda, Polska
7. **Sergei Guliaev**, Współzałożyciel, Europejski Petersburg, Rosja

16:40 - 17:55

Panel III
Prezentacja wydawnictw

„ZROZUMIEĆ GEOPOLITYKĘ" ORAZ „JAROSŁAW KACZYŃSKI - REALISTA I WIZJONER"

Prezentacja publikacji profesora Jana Drausa zatytułowaną Zrozumieć geopolitykę. Niemcy – Rosja – Europa Środkowa. Autor analizuje historię oraz współczesność Europy Środkowej w kontekście geopolityki Niemiec i Rosji. Ponadto podejmuje refleksję nad możliwościami uzyskania przez region podmiotowości oraz wyznaczenia nowej ścieżki, prowadzącej do przezwyciężenia obciążeń historycznych. Publikacja została opatrzona słowem wstępnym profesora Zbigniewa Raua oraz posłowiem Zsolta Németha, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Zgromadzenia Narodowego Węgier.

Moderator: Marek Kuchciński, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska

Paneliści:

1. **Ryszard Terlecki**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
2. **Zbigniew Rau**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
3. **Adam Chmielecki**, Dyrektor Operacyjny, Fundacja Promocji Solidarności, Polska
4. **Jan Draus**, Profesor Zwyczajny, Uniwersytet Rzeszowski, Polska
5. **Tibor Gerencsér**, Konsul Generalny Węgier w Krakowie, Węgry

18:05 - 19:05

Panel IV
COLLEGIUM CARPATHICUM

Panel poświęcony Collegium Carpathicum skupi się na roli tej inicjatywy jako platformy współpracy transgranicznej w Karpatach. W programie znajdą się zagadnienia dotyczące budowania ponadnarodowej tożsamości karpackiej, promocji wielokulturowości, wyzwań i szans dla kształcenia oraz badań naukowych na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu. Poruszone zostaną także kwestie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, finansowania oraz perspektyw rozwoju Collegium Carpathicum w kontekście europejskich programów badawczych i edukacyjnych.

Moderator: Jan Malicki, Studium Europy Wschodniej UW, Polska

Paneliści:

1. **Imre Molnar**, Prezes, Reconciliatio Stowarzyszenie im. Jánosa Esterházyego, Węgry
2. **Marián Šuplata**, Dziekan Wydziału Zarządzania i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Komeniusa w Bratysławie, Słowacja
3. **Stefan Purici**, Prorektor ds. Relacji Międzynarodowych, Uniwersytet Stefana Wielkiego w Suczawie, Rumunia
4. **Yurii Khalavka**, Zastępca Rektora, Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza, Ukraina

Środa, 3 września 2025

11:10 - 12:10

Panel V
MOSTY ZAMIAST MURÓW: ODBUDOWA UKRAINY JAKO NARZĘDZIE POJEDNANIA CZ. I

Odbudowa Ukrainy to nie tylko infrastruktura i inwestycje, lecz proces społeczny i polityczny, który może stać się fundamentem nowego modelu współpracy z Europą. Czy pomoc – także w ramach Ukraine Facility – stanie się narzędziem odbudowy kapitału społecznego i pojednania, czy raczej placem budowy dla interesów zewnętrznych? Czy możliwa jest odbudowa, która naprawdę służy wszystkim?

Moderator: Mariia Gorska, Redaktor Naczelna, SLAWA.TV, Ukraina

Paneliści:

1. **Dominique Menu**, Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komitetu ds. Oceny Ryzyka, Ukreximbank, Francja
2. **Martin Geiger**, Doradca, Federalne Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego i Handlu Zagranicznego (BWA), Niemcy
3. **Mychajlo Charij**, Koordynator, Narodowe Forum "Transformacja Ukrainy", Ukraina
4. **Jerzy Kwieciński**, I Wiceprezes do spraw Pracodawczych, Krajowa Izba Gospodarcza, Polska
5. **Yaroslav Romanchuk**, Adwokat, Partner Zarządzający, EUCON GRUPA PRAWNICZA SP. Z O. O., Ukraina
6. **Dariusz Szymczycha**, Pierwszy Wiceprezes, Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza, Polska
7. **Olena Kopanchuk**, Deputowana, Rada Najwyższa, Ukraina

12:20 - 13:20

Panel VI
PRZYSZŁOŚĆ GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

Współpraca V-4 w kontekście kształtującego się na naszych oczach nowego porządku na świecie, w Europie i UE – atut czy dodatkowe obciążenie? Czy są fundamenty aksjologiczne współpracy V4? Co jest potencjalnie najlepszym kołem zamachowym środkowo-europejskiej współpracy, a co mogłoby spełniać rolę najbardziej efektywnych pasów transmisyjnych, płaszczyzn współdziałania? Jakie są różnice priorytetów oraz wyzwania demograficzne i migracyjne, które wymagają dialogu i kompromisu?

Czy Grupa Wyszehradzka potrafi wypracować spójną i efektywną strategię wewnątrz sojuszy międzynarodowych, odpowiadając na potrzeby regionu? Odpowiedzialność za przyszłość regionu wymaga nie tylko adaptacji, ale i proaktywnego podejścia do wyzwań, z jakimi mierzy się współczesny świat. Czy będziemy w przyszłym roku obchodzić 35 urodziny Grupy Wyszehradzkiej?

Moderator: Maciej Szymanowski, Profesor, Ekspert Europy Karpat, Polska

Paneliści:

1. **Włodzimierz Bernacki**, Senator, Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
2. **Marek Sawicki**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
3. **Mirek Topolánek**, Były Premier, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Czechy
4. **Pavol Mačala**, Członek Zarządu, Stowarzyszenie Naukowe Personalizm, Słowacja
5. **Linda Kapustová Helbichová**, Dyrektor Wykonawczy, Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki, Słowacja
6. **Andrzej Suchanek**, Wiceprezes Zarządu, Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w Republice Czeskiej, Czechy
7. **Imre Molnár**, Prezes, Reconciliatio Stowarzyszenie im. Jánosa Esterházyego, Węgry

13:50 - 14:50

Panel VII
O WSPÓŁPRACY PAŃSTW I SAMORZĄDÓW KARPACKICH

Współpraca państw i samorządów karpackich stanowi szansę na zrównoważony rozwój regionu, zachowanie jego unikatowego dziedzictwa oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców. Przyszłość Karpat zależy od otwartości na dialog, zdolności do kompromisu oraz determinacji w poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań wspólnych problemów. W których kierunkach powinna podążać współpraca, by region Karpat stawał się coraz bardziej zintegrowany, nowoczesny i odporny na wyzwania XXI wieku?

Moderator: Małgorzata Jarosińska-Jedynak, Członek Zarządu, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Polska

Paneliści:

1. **Barbara Bartuś**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
2. **Andrzej Adamczyk**, Poseł na Sejm RP, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
3. **Jarosław Narkiewicz**, Poseł, Seimas, Litwa
4. **Konrad Meus**, Profesor, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska
5. **Andrii Romanchuk**, Adwokat, Starszy Partner, EUCON GRUPA PRAWNICZA sp. z o.o., Ukraina
6. **Pēteris Dzalbe**, Prezes, Związek Polaków na Łotwie, Łotwa
7. **Edvard Kožušník**, Wiceprezydent, Liberecki Kraj, Czechy

14:55 - 15:55

Panel VIII

PRZYSZŁOŚĆ UNII EUROPEJSKIEJ. CZY UNIA EUROPEJSKA JEST NADAL WSPÓLNOTĄ RÓWNYCH I SUWERENNYCH PAŃSTW?

Debata uwzględnia wyroki Trybunałów Konstytucyjnych ws nadrzędności Konstytutcji państw członkowskich UE nad prawem europejskim i naruszeń traktatowych przez Komisję Europejską. Unia Europejska stoi przed kluczowymi wyzwaniami dotyczącymi planowanych zmian traktatów UE, centralizacji władzy i osłabiania państwa narodowych, rozszerzenia o nowe kraje, wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz reform strefy euro. Ważne są także kwestie polityki klimatycznej i Zielonego Ładu, relacji z globalnymi potęgami, rozwoju demokracji partycypacyjnej oraz cyfryzacji i innowacji. Dodatkowym wyzwaniem pozostaje wspólna polityka migracyjna. Te zagadnienia wyznaczają kierunki dyskusji o przyszłości Unii Europejskiej i stanowią punkt wyjścia do pogłębionej debaty nad dalszymi losami Wspólnoty.

Moderator: Bogdan Rzońca, Poseł, członek grupa Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, Parlament Europejski, Polska

Paneliści:

1. **Piotr Gliński**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
2. **Jacek Saryusz-Wolski**, b. Poseł, Parlament Europejski, Polska
3. **Aleksander Milinkiewicz**, Kanclerz, Wolny Uniwersytet Białoruski, Białoruś
4. **Przemysław Sobolewski**, Kierownik Sekretariatu Służby Prawnej, Trybunał Konstytucyjny, Polska
5. **Oskar Kida**, Asystent sędziego, Trybunał Konstytucyjny, Polska
6. **Jerzy Akincza**, Adiunkt, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Panel IX
MOSTY ZAMIAST MURÓW: ODBUDOWA UKRAINY JAKO NARZĘDZIE POJEDNANIA CZ. II

Blok tematyczny:

16:05 - 16:15

I. WSPÓŁPRACA Z UKRAINĄ: FUNDAMENTY WSPÓLNEJ PRZYSZŁOŚCI – PERSPEKTYWA FLAMANDZKA

Wojna w Ukrainie głęboko zmieniła sposób, w jaki Europa postrzega politykę zagraniczną i bezpieczeństwo. Większość relacji medialnych koncentruje się na roli rządów narodowych – od rozmów dyplomatycznych na najwyższym szczeblu i gwarancji bezpieczeństwa, po działania na rzecz odbudowy kraju. Jednak wsparcie nie pochodzi wyłącznie z góry. W całej Europie obywatele, regiony i miasta również wykazują solidarność z Ukrainą. Przyglądając się tym tzw. „aktorom poniżej szczebla państwowego" (substate actors), możemy dostrzec, że samorządy lokalne i regionalne mogą odegrać istotną rolę w procesie odbudowy Ukrainy. Na przykładzie Flandrii w Belgii analizujemy długofalowe możliwości wsparcia, partnerstwa i odbudowy. Przekaz jest prosty: pomoc ludziom poprzez działania odbudowujące i naprawcze jest kluczowa – i stanowi pierwszy, a zarazem najskuteczniejszy sposób, w jaki regiony i miasta mogą wnieść swój wkład.

Prowadzący: Merel Selleslach, Ekspert, Flamandzki Instytut Pokoju, Belgia

16:15 - 17:05

II. MOSTY ZAMIAST MURÓW: ODBUDOWA UKRAINY JAKO NARZĘDZIE POJEDNANIA CZ. II

Odbudowa Ukrainy to nie tylko infrastruktura i inwestycje, lecz proces społeczny i polityczny, który może stać się fundamentem nowego modelu współpracy z Europą. Czy pomoc – także w ramach Ukraine Facility – stanie się narzędziem odbudowy kapitału społecznego i pojednania, czy raczej placem budowy dla interesów zewnętrznych? Czy możliwa jest odbudowa, która naprawdę służy wszystkim?

Moderator: Jacek Kluczkowski, Członek, Rada Programowa Forum Ekonomicznego, Polska

Paneliści:

1. **Jock Mendoza-Wilson**, Dyrektor ds. Stosunków Międzynarodowych i Inwestorskich, System Capital Management, Ukraina
2. **Oleg Dubisz**, Przewodniczący Rady, Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza, Ukraina
3. **Marcin Święcicki**, Przewodniczący, Forum Ruchu Europejskiego, Polska
4. **Merel Selleslach**, Ekspert, Flamandzki Instytut Pokoju, Belgia
5. **Yochanan Shachmurove**, Profesor, Szkoła Główna Mikołaja Kopernika, Polska

18:25 - 19:25

Panel X
WSPÓŁPRACA TRÓJMORZA – BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYMORZA

Inicjatywa Trójmorza stanowi istotny filar bezpieczeństwa regionalnego, opierając się na współpracy infrastrukturalnej, energetycznej, obronnej i cybernetycznej. Dywersyfikacja źródeł energii wzmacnia niezależność państw i redukuje ryzyko szantażu, natomiast wspólne projekty komunikacyjne i obrona przed zagrożeniami hybrydowymi oraz cyberatakami podnoszą odporność regionu. Ważną rolę odgrywa również polityka spójności i solidarności, która wzmacnia pozycję państw w strukturach UE i NATO. Poszerzanie współpracy o inne kraje oraz wzmacnianie potencjału gospodarczego sprzyjają budowie szerokiej, stabilnej architektury bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej. Silna współpraca gospodarczo-dyplomatyczna pozwala przyciągać nowe inwestycje, rozwijać stabilność ekonomiczną i tym samym pośrednio wzmacniać poziom bezpieczeństwa całego regionu Międzymorza.

Moderator: Marek Kuchciński, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska

Paneliści:

1. **Mateusz Morawiecki**, Prezydent, Partia Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, Polska
2. **Miklós Szántho**, Dyrektor Generalny, Centrum Praw Podstawowych, Węgry
3. **Beata Daszyńska-Muzyczka**, Prezes, Three Seas Business Council, Polska
4. **Sierž Naŭrodski**, Wiceprzewodniczący, Stowarzyszenie Białoruskiego Biznesu Za Granicą (ABBA), Białoruś
5. **Jarosław Stawiarski**, Marszałek, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
6. **Edward Trusewicz**, Prezes, Europejska Unia Wspólnot Polonijnych, Litwa
7. **Monika Michaliszyn**, b. Ambasador RP na Łotwie, ekspert ds. krajów bałtyckich, Polska
8. **Grigoris Zarotiadis**, Członek Rady Zarządzającej Uniwersytetu, Uniwersytet Arystotelesa w Salonikach, Grecja

Czwartek, 4 września 2025

11:10 - 12:10

Panel XI

CENTRAL MOUNTAINS - MOST PRZYSZŁOŚCI POMIĘDZY KARPATAMI A ALPAMI

Euroregion Karpacki od lat konsekwentnie buduje spójny system współpracy na rzecz społeczno - gospodarczego rozwoju obszaru Karpat. Opierając się na Strategii "Karpacki Horyzont 2030" wdraża w życie nowe oparte na podejściu procesowym paradygmaty: Integracja - Komercjalizacja - Internacjonalizacja potencjału Karpat. W tym zakresie współpracuje z wieloma instytucjami w Europie i poza nią. Dziś działając pod auspicjami Konwencji Karpackiej Euroregion realizuje strategiczny projekt pod nazwą "Central Mountains" finansowany z programu INTERREG Central Europe, wypracowuje nowe innowacyjne modele współpracy terytorialnej dla Karpat. W szczególności zaprezentowane będą wyniki współpracy z partnerami z Alp.

Moderator: Dawid Lasek, Prezes Zarządu, Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska

Paneliści:

1. **Sándor Köles**, Przewodniczący, Fundacja Karpacka, Węgry
2. **Piotr Pilch**, Wicemarszałek, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Polska
3. **Marek Cierpiał-Wolan**, Prezes, Główny Urząd Statystyczny, Polska
4. **Kateřina Čadilová**, Przewodnicząca, Koordynator Narodowy, Stowarzyszenie Marek Regionalnych, Czechy

12:20 - 13:20

Panel XII
POLSKA-WĘGRY. PREZENTACJE WĘGIERSKIE – INSTYTUCJE WSPÓŁPRACY

Fundacja im. Wacława Felczaka od lat działa na rzecz zacieśniania współpracy polsko-węgierskiej, promując wspólne wartości, wymianę intelektualną i budowanie mostów pomiędzy społeczeństwami naszych krajów. Prezentacja celów Fundacji w Budapeszcie będzie okazją do przedstawienia aktualnych kierunków aktywności, odpowiadających na wyzwania współczesnej Europy Środkowej i Wschodniej. Od 2022 roku Węgry są gospodarzem największej konferencji środowisk konserwatywnych w Europie – CPAC Hungary. Wydarzenie to corocznie gromadzi przedstawicieli prawicowych sił politycznych z pięciu kontynentów, stając się ważną platformą wymiany myśli i networkingu. Najbliższa edycja CPAC Hungary odbędzie się w szczególnym okresie – na tle intensywnej kampanii wyborczej nad Dunajem, co nadaje jej dodatkowego znaczenia i aktualności zarówno dla regionu, jak i szerzej pojętego środowiska konserwatywnego.

Moderator: Maciej Szymanowski, Profesor, Ekspert Europy Karpat, Polska

Paneliści:

1. **Piotr Babinetz**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
2. **Tadeusz Chrzan**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
3. **Patryk Wicher**, Poseł, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Polska
4. **Karol Biernacki**, Przewodniczący Kuratorium, Fundacja im. Wacława Felczaka, Węgry
5. **Miklós Szánthó**, Dyrektor Generalny, Centrum Praw Podstawowych, Węgry

Organizator:

Kluby Europy Karpat

Partnerzy instytucjonalni:

FORUM EKONOMICZNE

PORT LOTNICZY RZESZÓW-JASIONKA IM. RODZINY ULMÓW

FUNDACJA IM. WACŁAWA FELCZAKA

COLLEGIUM CARPATHICUM

PRZEMYSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE

EKR GRUPA

EUROREGION KARPACKI

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

PODKARPACKIE przestrzeń otwarta